

آمریکا، استاد فرار از اعطای امتیازات واقعی

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، نظام جمهوری اسلامی ایران به یکی از موضوعات حساس در سیاست خارجی آمریکا تبدیل شد. از همان آغاز، تلاش‌های گسترده‌ای صورت گرفت تا این نظام مستقل و انقلابی تضعیف شود.

آمریکا با استفاده از ابزارهای مختلف، ازجمله دخالت‌های سیاسی، تحریم‌ها و عملیات روانی، تمامی امکانات خود را به همراه متحدانش به‌کارگرفت تا ایران را تحت فشار قرار دهد.

در این میان، دوران ریاست جمهوری ترامپ یکی از نمونه‌های برجسته این رویکرد تحمیلی بود. وی با بهره‌گیری از تمام ظرفیت‌های آمریکا و متحدانش تلاش کرد ایران را تضعیف و پیشرفت‌های محقق‌شده در نظام جمهوری اسلامی را متوقف کند. بااین‌حال، ایران به‌عنوان کشوری که ریشه‌های انقلاب آن به بیش از چهار دهه گذشته بازمی‌گردد، توانسته است با مقاومت، نه‌تنها از این فشارها عبور کند، بلکه در حوزه‌های مختلف ازجمله فناوری هسته‌ای، علم، صنعت، پزشکی، فضایی و دیگر زمینه‌ها به موفقیت‌های چشمگیری دست‌یابد.

موضوع هسته‌ای یکی از محورهای اصلی فشارهای آمریکا علیه ایران بوده است. ایالات‌متحده، به‌رغم گزارش‌های متعدد آژانس بین‌المللی انرژی اتمی که صلح‌آمیز بودن فعالیت‌های هسته‌ای ایران را تأیید کرده‌اند، همچنان این مسأله را دستاویزی برای تحمیل محدودیت‌های بیشتر قرار داده است. ترامپ با طرح ادعای دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای، تلاش کرده است تا علاوه بر محدودیت‌های مربوط به برنامه هسته‌ای، موضوعات دفاعی، سیاست خارجی و منطقه‌ای ایران را نیز هدف قرار دهد.

این درحالی‌است که ایران بارها اعلام‌کرده فعالیت‌های هسته‌ای خود را در چارچوب قوانین بین‌المللی و تحت نظارت آژانس انجام داده و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نیز بارها صلح‌آمیز بودن فعالیت‌های هسته‌ای ما را تأیید کرده‌است.

پس از خروج آمریکا از برجام و عدم پایبندی کشورهای اروپایی به تعهدات خود در این توافق، ایران برای حفاظت از منافضش گام‌هایی نظیر غنی‌سازی اورانیوم با درصدهای بالاتر برداشته است. این اقدامات در راستای مقابله با نقض تعهدات بوده و نشان‌دهنده توان ایران در حفظ حقوق مسلم خود است.

بااین‌حال، آمریکا تلاش می‌کند با بزرگ‌نمایی تهدید نظامی علیه ایران و ایجاد فضای روانی، حقوق مشروع کشورمان را در مذاکرات پیش رو محدود کند.

هدف واشنگتن، دریافت امتیازات نقد از ایران در مقابل تهدیدات نظامی موهوم و غیرقابل‌اجراست. به بیان ساده‌تر، ایالات‌متحده به‌دنبال آن است که در مقابل اجرای برخی تعهدات از سوی ایران، از اعطای امتیازات واقعی که همان رفع تحریم‌هاست شانه خالی کند.

یعنی در مذاکرات بگویند محدودیت هسته‌ای را بپذیرید و در مقابل آن به‌جای رفع تحریم‌ها از حمله نظامی صرف‌نظر می‌کنیم. معتقدم این یک بازی است؛ به‌جای این‌که امتیاز نقدی به ما بدهند، امتیاز نسیه‌ای را به ما بفروشند.

بنابراین باید مراقب باشیم اگر تعهدی را بپذیریم در مقابل آن امتیاز واقعی بگیریم.

به نظر می‌رسد تیم مذاکره‌کننده ایرانی به رهبری آقای عراقچی، با توجه به تجربه طولانی ایشان در دیپلماسی بین‌المللی و مذاکرات گذشته، با هوشیاری کامل و دقت‌نظر بالا در مقابل این رویکرد آمریکایی عمل خواهد کرد. جمهوری اسلامی ایران بر این باور است که هرگونه توافقی باید به رفع کامل تحریم‌های ظالمانه و احقاق حقوق ملت ایران منجر شود و از تبدیل مذاکرات به زمینه‌ای برای فشار بیشتر بر کشور جلوگیری گردد. درنهایت، آنچه ایران از این مذاکرات انتظار دارد، دستیابی به تفاهمی واقعی و متوازن است که حقوق ملت ایران را تضمین کند. مردم ایران به‌طور یکپارچه از تیم مذاکره‌کننده حمایت خواهند کرد و جای امیدواری است که آقای عراقچی و تیم همراه ایشان بتوانند به بهترین شکل از حقوق ملت ایران دفاع کنند. همچنین، اگر آمریکایی‌ها قصد داشته باشند دامنه مذاکرات را بیش از چارچوب مورد نظر ایران گسترش دهند، این امر با واکنش جدی مواجه خواهد شد.

آمریکایی‌ها اگر بخواهند تعهداتی از ایران دریافت کنند که در مقابل آن، تعهدات برابری را متعهد نشوند قطعاً تیم مذاکره‌کننده ایرانی با شجاعت در مقابل این‌گونه رفتارهای آمریکا خواهد ایستاد و مردم ایران هم در مقابل آنچه که آمریکا به‌عنوان عملیات روانی برای تحت فشار قرار دادن جامعه ما انجام می‌دهد مقاومت خواهند کرد.

در روزهای اخیر، پایتخت عمان، مسقط باردیگر به کانون دیپلماسی جهانی تبدیل شد. جمهوری اسلامی ایران و آمریکا در این شهر، مذاکرات غیرمستقیم خود را آغاز کردند؛ مذاکراتی که در شرایطی حساس و پیچیده با میزبانی عمانی‌ها برگزار شد. این مذاکرات، اما تنها یک رویه دیپلماتیک نبود بلکه در پس‌زمینه آن، یک جنگ روانی در سطح جهانی و با محوریت رسانه‌های غربی نیز جریان داشت. در حالی که مذاکرات به‌طور مشخص حول موضوعات هسته‌ای و رفع تحریم‌ها بود، برخی رسانه‌های غربی، به‌ویژه خبرگزاری رویترز، تلاش کردند به‌گونه‌ای غیرواقعی، ماهیت این گفت‌وگوها را تحریف کرده‌و به روایت‌سازی کاذب در این خصوص بپردازند. این رسانه به نقل از منابع عمانی مدعی‌شده‌که هدف از مذاکرات، کاهش تنش‌ها و تبادل زندانیان است و در برخی گزارش‌ها حتی به مذاکره درباره مسائلی همچون کاهش تحریم‌ها در ازای محدود کردن برنامه هسته‌ای ایران اشاره کردند اما ایران به‌سرعت این ادعاها را رد کرد.

اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت خارجه ایران، در واکنش به این گزارش‌ها تصریح کرد: «ما با این حاشیه‌سازی‌ها ناآشنا نیستیم. این گزارش‌ها هیچ‌گونه مبنای صحیحی ندارد. مذاکرات تنها در رابطه با مسائل هسته‌ای و رفع تحریم‌هاست و هیچ موضوع دیگری مطرح نیست.» بقایی همچنین به‌سابقه رسانه‌ای رویترز اشاره کرد و افزود: «رویتزر سابقه طولانی در خبرسازی و تهیه گزارش‌های گمراه‌کننده دارد که هیچ مبنای واقعی ندارد.» او تأکید کرد که ایران همواره به دیپلماسی پایبند بوده و این مذاکرات نیز نشان‌دهنده عزم جدی ایران برای رسیدن به توافقی منصفانه و شرافتمندانه‌است.

ساعاتی قبل از این نیز نیویورک تایمز مدعی شده بود که سران سه قوه کشورمان خواستار تغییر موضع رهبر انقلاب در ارتباط با مخالفت ایشان درخصوص مذاکرات مستقیم با آمریکایی‌ها شده‌اند. مهدی فضائی، عضو دفتر حفظ و نشر آثار رهبر انقلاب به‌این خبرسازری‌ها واکنش نشان داد و گفت: «ادعای روزنامه آمریکایی نیویورک تایمز درباره موضع سران قوا در پاسخ به نامه ترامپ، صرفاً یک عملیات روانی بوده و کذب محض است.»

جزئیات مذاکرات و نقش عمان

در حالی که پیش از آغاز مذاکرات، دونالد ترامپ رئیس‌جمهور سابق آمریکا تأکید کرده بود که گفت‌وگوها باید به‌صورت مستقیم صورت گیرد، جمهوری اسلامی ایران همچنان بر غیرمستقیم بودن این مذاکرات و با میانجی‌گری عمانی‌ها تأکید داشت. به‌این‌ترتیب، مذاکرات غیرمستقیم میان جمهوری اسلامی ایران و ایالات‌متحده با حضور سید عباس عراقچی، وزیر خارجه ایران و استیو ویتکاف، فرستاده ویژه رئیس‌جمهور آمریکا در امور خاورمیانه، آغاز شد تا مشخص شود که ساکن اتاق بیضی کاخ سفید نیز در جنگ روایت‌ها در کنار دیگر رسانه‌های غربی به دروغگویی روی آورده است. گفت‌وگوها به‌صورت جداگانه و در سالن‌های مجزا انجام گرفت و طرفین نظرات و پیشنهادات خود را از طریق وزیر خارجه عمان، سید بدر البوسعیدی، به یکدیگر منتقل کردند. پیش از شروع مذاکرات، عراقچی با وزیر خارجه عمان درخواست ترتیبات اجرایی گفت‌وگوها و همچنین پیش‌بینی‌هایی که طرف‌عمانی برای مذاکرات در نظر گرفته‌بود، به مشورت کرد. عراقچی در این خصوص گفت: تیمی که بنده را در این سفر همراهی می‌کنند، از دوستان کاملاً متخصص و مطلع در این حوزه خاص هستند که سابقه مذاکراتی هم در رابطه با همین بحث‌ها دارند و ما با جدیت لازم وارد این مذاکرات شدیم. عراقچی در این زمینه توضیح داد: نیت ما رسیدن به یک توافق منصفانه و شرافتمندانه از موضع برابر است. این دیدار، که به گفته مقام‌های ایرانی در فضایی سازنده و محترمانه برگزار شد، نشان‌دهنده اراده جمهوری اسلامی ایران برای ادامه مسیر دیپلماسی به منظور تأمین منافع ملی کشور بود. عراقچی تأکید کرد که هدف ایران از این مذاکرات تنها مسائل هسته‌ای و رفع

دست‌بالای ایران

دور اول مذاکرات با آمریکا با شرایط ایران برگزار شد

جزئیات مذاکرات و نقش عمان

در حالی که پیش از آغاز مذاکرات، دونالد ترامپ رئیس‌جمهور سابق آمریکا تأکید کرده بود که گفت‌وگوها باید به‌صورت مستقیم صورت گیرد، جمهوری اسلامی ایران همچنان بر غیرمستقیم بودن این مذاکرات و با میانجی‌گری عمانی‌ها تأکید داشت. به‌این‌ترتیب، مذاکرات غیرمستقیم میان جمهوری اسلامی ایران و ایالات‌متحده با حضور سید عباس عراقچی، وزیر خارجه ایران و استیو ویتکاف، فرستاده ویژه رئیس‌جمهور آمریکا در امور خاورمیانه، آغاز شد تا مشخص شود که ساکن اتاق بیضی کاخ سفید نیز در جنگ روایت‌ها در کنار دیگر رسانه‌های غربی به دروغگویی روی آورده است. گفت‌وگوها به‌صورت جداگانه و در سالن‌های مجزا انجام گرفت و طرفین نظرات و پیشنهادات خود را از طریق وزیر خارجه عمان، سید بدر البوسعیدی، به یکدیگر منتقل کردند. پیش از شروع مذاکرات، عراقچی با وزیر خارجه عمان درخواست ترتیبات اجرایی گفت‌وگوها و همچنین پیش‌بینی‌هایی که طرف‌عمانی برای مذاکرات در نظر گرفته‌بود، به مشورت کرد. عراقچی در این خصوص گفت: تیمی که بنده را در این سفر همراهی می‌کنند، از دوستان کاملاً متخصص و مطلع در این حوزه خاص هستند که سابقه مذاکراتی هم در رابطه با همین بحث‌ها دارند و ما با جدیت لازم وارد این مذاکرات شدیم.

عراقچی در این زمینه توضیح داد: نیت ما رسیدن به یک توافق منصفانه و شرافتمندانه از موضع برابر است. این دیدار، که به گفته مقام‌های ایرانی در فضایی سازنده و محترمانه برگزار شد، نشان‌دهنده اراده جمهوری اسلامی ایران برای ادامه مسیر دیپلماسی به منظور تأمین منافع ملی کشور بود. عراقچی تأکید کرد که هدف ایران از این مذاکرات تنها مسائل هسته‌ای و رفع تحریم‌هاست و هیچ موضوع دیگری در دستور کار قرار ندارد. در همین راستا، عراقچی از نقش حیاتی عمان به‌عنوان میانجی در این مذاکرات قدردانی و تأکید کرد که هدف ایران تنها تأمین منافع ملی کشور است.

محیط مذاکرات و تعاملات طرفین

در طول مذاکرات، طرفین از طریق رفت‌وآمدهای متعدد میان عراقچی و ویتکاف، نقطه‌نظرات خود را به یکدیگر منتقل کردند. طبق گفته عراقچی، این جلسات در یک محیط «آرام و بسیار محترمانه» برگزار شد و هیچ‌گونه زبان غیرمناسبی به‌کار گرفته نشد. وزیر خارجه ایران در پایان دور نخست گفت‌وگوها اعلام کرد که این مذاکرات «سازنده» بوده و به‌طور جدی ادامه خواهد یافت. عراقچی در این زمینه گفت: «جلسه در محیطی آرام و بسیار محترمانه انجام شد و هیچ زبان غیرمناسبی به‌کار گرفته نشد. طرفین تعهد خود را برای پیشبرد این گفت‌وگوها تارسیدن به توافقی که مطلوب دو طرف باشد، نشان دادند.» درخصوص زمان بندی ادامه مذاکرات، عراقچی اشاره کرد: «قرار ما بر این شد که هفته آینده و شنبه مجدداً دور دوم برگزار شود و در جلسه بعدی، وارد چارچوب کلی که یک توافق می‌تواند داشته باشد، بشویم و ببینیم تا کجا این پروسه را می‌توانیم جلو ببریم.» او همچنین تأکید کرد که هیچ‌یک از طرفین خواهان مذاکرات فرسایشی نیستند و هر دو طرف تمایل دارند تا در کوتاه‌ترین زمان ممکن به یک توافق دست یابند.

طبق اطلاعیه وزارت خارجه، پس از پایان بیش از دو ساعت و نیم مذاکرات غیرمستقیم، روسای هیأت‌های نمایندگی ایران داد و «وعده‌های صادق ۱ و ۲» نشان داد که ایران ملاحظات سابق را کنار گذاشته و معادلات جدیدی در منطقه تعریف شده است و صهیونیست‌ها به‌عنوان عامل نیابتی در پاسخ به تهاجم آمریکا جزو اهداف ایران خواهند بود و متناسب با سهم‌شان در تحریک آمریکا با مشارکت در عملیات نظامی از واکنش ایران جان سالم به در نخواهند برد.
دراین شرایط اخباری از جانب اسرائیلی‌ها منتشر می‌شود که ترامپ گفته‌است اگر برنامه هسته‌ای ایران در حد صلح‌آمیز باشد، ما آن را قبول می‌کنیم و فقط ایران نباید به سمت سلاح هسته‌ای برود. این یعنی همان موضع ایران که بارها هم اعلام کرده است و در این زمینه فتوای رهبر معظم انقلاب مبنی بر تحریم ساخت سلاح هسته‌ای وجود دارد و مبنای چنین اعتقاد و عملکردی از سوی ایران است و هم این‌که بارها توسط گزارش‌های آژانس تأیید شده است. به این ترتیب شاهد عقب‌نشستن ترامپ هستیم. بااین‌حال خروج ترامپ از برجام که در واقع بر مبنای همین اصول شکل گرفته بود کارها را پیچیده کرد و بر بی‌اعتمادی ایران به آمریکا افزود. البته اینجا باید یک نکته مهم را متذکر شد و آن به‌نوعی خطای ما در دور قبل مذاکره به آمریکا می‌باشد. ما باید برجام را در به‌عنوان سندی که در کنگره آمریکا تصویب می‌شد امضای کردیم نه در حد یک فرمان اجرایی توسط رئیس‌جمهور آمریکا و امضای وزیر خارجه‌اش که سند نشد. در این دور هم اگر توافقی صورت بگیرد باید خواست ایران تصویب آن در کنگره باشد تا در صورتی که دموکرات‌ها سر کار آمدند جهت مخالفت با ترامپ توافق را از بین نبرند و درواقع توافق، قربانی اختلافات داخلی ساختار آمریکا نشود.

و آمریکا در هنگام ترک محل گفت‌وگوها با حضور وزیر خارجه عمان، دقایقی گفت‌وگو کردند.

از ریزی مثبت ویتکاف و ادامه گفت‌وگوها در هفته آینده

در پایان دور نخست مذاکرات، طرفین توافق کردند که گفت‌وگوها در هفته آینده ادامه یابد. عراقچی اعلام کرد که این مذاکرات در شرایطی انجام می‌شود که نه ایران و نه آمریکا، تمایلی به مذاکره برای مذاکره ندارند و هیچ‌یک از طرفین خواهان مذاکرات طولانی مدت و بی‌ثمر نیستند. وی همچنین تأکید کرد که در ادامه مذاکرات، طرفین وارد جزئیات و جدول زمانی خواهند شد: «در جلسه بعدی که شنبه آینده برگزار می‌شود، سعی می‌کنیم وارد دستور کار مذاکرات شویم که طبعاً در کنار خود، جدول زمانی هم خواهد داشت.» عراقچی تصریح کرد: «در این جلسه فکر می‌کنم به مبنای مذاکراتی خیلی نزدیک شدیم. اگر در جلسه آینده بتوانیم مبنای راقطعی کنیم، فکر می‌کنم که بخش زیادی از راه را پیموده‌ایم و می‌توانیم براساس آن مبنای گفت‌وگوهای واقعی را آغاز کنیم.» استیو ویتکاف، نماینده ترامپ نیز با تأیید خبر ادامه مذاکرات در هفته آتی به NBC گفت: «ما یک گفت‌وگوی بسیار مثبت و سازنده داشتیم.» کاخ سفید نیز در بیانیه‌ای ضمن تکرار این موضع گفت: «ویتکاف به دکتر عراقچی تأکید کرد از سوی رئیس‌جمهور ترامپ دستور دارد تا در صورت امکان اختلافات دو کشور را از طریق گفت‌وگو و دیپلماسی حل کند.» در مجموع به نظر می‌رسد مذاکرات غیرمستقیم ایران و آمریکا که تحت میزبانی عمان برگزار شد، در فضایی سازنده و محترمانه انجام گرفت. علی‌رغم فضا‌سازی‌های رسانه‌ای که در برخی مواقع تلاش داشتند تا هدف مذاکرات را گمراه‌کننده نشان دهند و روایت عقب‌نشینی ایران را منتشر کنند، واقعیت این است که مذاکرات صرفاً در چارچوب موضوعات هسته‌ای و رفع تحریم‌ها صورت گرفت. این مذاکرات، به‌ویژه با توجه به اراده جمهوری اسلامی ایران برای تأمین منافع ملی خود از طریق دیپلماسی، نشان‌دهنده رویکرد مسئولانه و سازنده ایران در عرصه بین‌المللی است.

یادداشت

علیرضا ملکیان کارشناس ارشد رسانه

آزمون دشوار آمریکادر زمین هموار مذاکرات

در پروپاگاندا و ژست‌های تبلیغاتی و رسانه‌ای، بلکه در عمل نشان دهد. بلندنگوهای تبلیغاتی استکبار طی یکی‌دوماهه اخیر خط عملیات روانی پرجحمی را دامن زدند که ایران باید فعالیت‌های هسته‌ای، پیشرفت‌های موشکی، حضور منطقه‌ای و دفاع از محور مقاومت را متوقف کند و تنها دو راه پیش‌رو دارد یا توافق و تن‌دادن به همه خواسته‌های آمریکا و یا پذیرش جنگ و ویرانی؛ جمهوری اسلامی ایران با سکانداری رهبر حکیم و فرزانه انقلاب این خط‌تبلیغاتی و عملیات روانی دشمن را خنثی و کور کرد و محکم و استوار بر مواضع خود ایستاد و اعلام نمود که تنها موضوع قابل مذاکره بحث هسته‌ای و آن هم سلاح اتمی است و فعالیت‌های مشروع و قانونی هسته‌ای ایران ذیل پروتکل‌های سازمان بین‌المللی انرژی هسته‌ای، توقف‌ناپذیر است و هیچ موضوع دیگری قابل طرح و مذاکره نیست. از سوی دیگر جمهوری اسلامی ایران برای خنثی‌نمودن بهانه‌جویی‌های طرف مقابل اعلام کرد در صورت اطمینان از جدی‌بودن آمریکایی‌رسیدن به توافق منصفانه و پایدار از موضع برابر واردالازم برای رفع تحریم‌های ظالمانه علیه ملت ایران، مذاکرات غیرمستقیم می‌تواند به مذاکرات مستقیم و رودرو منجر شود. حتی ریاست محترم جمهوری از امکان سرمایه‌گذاری شرکت‌های آمریکایی در پروژه‌های عمرانی و توسعه‌ای ایران پس از رسیدن به توافق، البته مشروط به عدم توطئه و نیات براندازانه سخن گفت و لذا اکنون موفقیت یا عدم موفقیت در زمین همواری که ایران برای مذاکرات فراهم کرده، منوط به اراده طرف‌های آمریکایی است و بنا به عبارت مشهور، توپ در زمین آمریکاست و این واشنگتن است که باید پاسخگوی عملکردش باشد و از این آزمون سربلند خارج شود.

شروع مذاکرات غیرمستقیم هیات‌های ایرانی و آمریکایی با واسطه و حضور بدرالبوسعیدی، وزیر امور خارجه عمان، گمانه‌زنی‌ها و برداشت‌ها و تحلیل‌های متفاوتی را از سوی صاحب‌نظران سیاسی و کارشناسان رسانه‌ها در داخل و خارج از کشور در پی داشته است. گمانه‌زنی‌ها و تحلیل‌های که بعضاً نه مبتنی بر واقعیت‌ها و آنچه در صحنه می‌گذرد، بلکه مبتنی بر امیال و آرزوهای تحلیل‌گران و ناشی از خاستگاه فکری و گرایش‌های سیاسی آنان است. پرواضح است که رژیم صهیونیستی و عوامل وابسته به این رژیم و همچنین تندروها و جنگ‌طلب‌های آمریکایی تمایلی به موفقیت این مذاکرات ندارند و هر آنچه در توان دارند به کار می‌گیرند تا روند مذاکرات را به بن‌بست یا شکست بکشانند. در این میان برخی جریان‌های سیاسی داخلی نیز یا خیلی ذوق‌زده شده و به هر قیمتی ولو پشت پا زدن به استقلال و عزت کشور خواهان توافق هستند و برخی نیز به‌رغم موضع شفاف و قاطع نظام مبنی بر مذاکره شرافتمندانه و عزتمندانه، ساز مخالفت باصل مذاکره را کوک کرده‌اند که هر دو به بیراهه می‌روند و البته تعدادشان هم کم‌شمار است. و اما واقعیت میدانی و اطلاعاتی از ابتدای ارسال نامه رئیس‌جمهور آمریکا و متعاقب آن پاسخ ایران و سپس توافق بر انجام مذاکره به صورت غیرمستقیم، حاکی از هوشمندی و دست برتر جمهوری اسلامی ایران در این دوره کوتاه از نیمه دوم اسفند ۱۴۰۳ تاکنون است و انتظار می‌رود با درایت و کیاست و تجارب قبلی هیات مذاکره‌کننده و با توجه به دستورالعمل ابلاغی از سوی مقامات عالی‌نظام این روند ادامه داشته باشد.

زمن آمریکاست و این واشنگتن است

سخت برای آمریکاست که می‌بایست حسن‌نیت و صداقت خویش را نه

یادداشت

مرتضی غرقایی تحلیل‌گر مسائل بین‌الملل

در صورت توافق، سند آن به کنگره برود

ترامپ در دوره اولی که روی کار آمد با بی‌اعتنایی ایران رویه‌رو شد و حتی مقام معظم رهبری نامه‌ای را که آقای شینزوآبه، نخست‌وزیر فقید ژاپن با خود آورد، قبول نکرد. ترامپ درحال حاضر به‌شدت نیازمند تعریف دستاوردی در سیاست خارجی برای خود است. به‌خصوص دو پ‌روژه آتش‌بس اوکراین و غزه به بن‌بست خورده و اوالان وسط یک جنگ تمام‌عیار تعرفه‌ای با دنیااست. ادعای پایان‌دادن به خصومتی که مثلاً طی ۴۰ و چند سال بعد از انقلاب اسلامی پیش آمده‌است، می‌تواند در برابر منتقدان داخلی در آمریکا دستاورد و برگ‌برنده‌ای باشد. در همین ارتباط او در چند روز گذشته از دوگانه «بمباران ـ مذاکره» بعد از فهم تأثیر مخرب این لحن عقب‌نشسته و به شرایطی که ایران برای مذاکره گذاشته، تن داده است. ایران با تأکید بر غیرمستقیم‌بودن مذاکره باید به این ارزیابی برسد که آمریکایی‌ها در این دوره آیا در خواست خود جدی هستند، که این از لحن و طرح‌ها و کلیات درخواست‌هایی که آنها در مذاکرات غیرمستقیم مطرح می‌کنند روشن خواهد شد و طبیعی است اگر این درخواست‌ها منطقی باشد، امکان ورود به مذاکرات مستقیم هم وجود دارد. آمریکا به خوبی می‌داند که هرگونه تهاجم، چه پاسخی از سوی ایران در پی دارد و شاید برخی از صهیونیست‌ها امیدوار باشند که با کشاندن جنگ به آمریکا، هم به ایران و هم به‌طورکلی به همه کشورهای دخیل در منطقه ضربه‌ای وارد کنند و خودشان به‌عنوان برنده از این ماجرا بیرون بیایند و قدرت از دست‌رفته‌شان را با تضعیف دیگران بازایی کنند، درحالی‌که ایران در مورد تهاجم احتمالی پاسخی فراگیر خواهد

یادداشت

مصطفی مصلح‌زاده | سفیر پیشین ایران در اردن

استراتژی فریب، راهبرد ترامپ در مذاکرات

ترامپ پیش از مذاکرات اعلام کرده‌که فقط می‌خواهد ایران بمب هسته‌ای نداشته باشد و این سؤال را مطرح می‌کند که اگر قرار است آمریکا تنها مطمئن شود ایران بمب هسته‌ای نمی‌سازد، پس چرا از برجام خارج شد و حالا دوباره حرف‌هایی می‌زند که همان معنای برجام را می‌دهد؟ در مقدمه باید گفت جملات این‌چنینی از سوی ترامپ و سایر مقامات آمریکایی، لزوماً به این معنا نیست که این عبارات‌ها همه خواسته‌های آنها را دربر بگیرد. در حقیقت، رفتارشناسی ترامپ نشان می‌دهد کلید خوردن مذاکرات آنها، موضوعات و مطالبات دیگری به خواسته‌هایشان اضافه می‌کند و طبیعتاً هم قبول نمی‌کنند که نوعی تخلف از اهداف اعلانی اولیه آنها رخ داده است، به‌خصوص که آن اهداف اولیه اعلانی از سوی آنها قابل تفسیر است، کما این‌که آقای ویتکاف قبل از ورود به مذاکرات در گفت‌وگویی صحبت از این می‌کند که ایران تمام تأسیسات هسته‌ای‌اش را تحویل دهد و در واقع سناریوی لیبی‌سازی (تعطیلی کامل و تحویل تمام دستگاه‌های غنی‌سازی) را که از زبان نتانیاهو بیان شد مطرح می‌کند و در عین حال، این خواسته را هم به‌رغم خودشان به نوعی به این معنا که می‌خواهند ایران فقط بمب اتم نداشته باشد، قابل فهم می‌دانند؛ چون درواقع لیبی‌سازی به‌طریق اولی یعنی اطمینان از عدم ساخت سلاح هسته‌ای از سوی ایران؛ همچنین این‌که برخی مقامات آمریکا امکان مطرح‌شدن مسائل یم‌ن در این دور از مذاکرات را مطرح کرده‌اند، نشان می‌دهد که جمله ترامپ مبنی بر این‌که فقط می‌خواهم ایران بمب هسته‌ای نداشته باشد، به این معنا نیست که آمریکایی‌ها غیر از بحث هسته‌ای تحت فشار قرار دادن جامعه ما هیچ مقاومتی

چنان‌که می‌بینیم ترامپ در آن یادداشت می‌دهد که آمریکا برای این کار باید گفت اگرچه ممکن است حذف اروپایی‌ها، روسیه و چین از مذاکرات هسته‌ای به نتیجه‌رسیدن یک توافق را سرعت بخشد (به‌خصوص که اروپایی‌ها در دوره‌های قبلی به ایران اصرار می‌کردند مذاکرات دوجانبه با آمریکا داشته باشد، چراکه طرف اصلی آمریکا بود) اما حالا به جز روسیه، ممکن است چین یا اروپایی‌ها هم به نتایج یک توافق احتمالی موافق نباشند یا به‌طور مشروط با آن موافقت کنند، چون با آمریکای ترامپ مشکل دارند و از این نظر ممکن است که دیگران بخواهند در روند توافق هسته‌ای واشنگتن و تهران اختلالی ایجاد کنند.